

Spis treści

Wstęp

9

CZĘŚĆ I ZAGADNIENIA I POSTACI

POCZĄTKÓW POLSKIEJ KULTURY MUZEALNEJ

1. Historia muzeów a historia ludowa 19
 - 1.1. Ludowa historia polskich muzeów 19
 - 1.2. Polska kultura muzealna 24
 - 1.3. Paradoksy muzeum nowoczesnego 31
 - 1.4. Perspektywy badawcze 33
2. Polityka emocji u źródeł polskiej kultury muzealnej 47
 - 2.1. Rozpacz muzealników 47
 - 2.2. Szał muzealników 72
3. Muzea szkolne na tle początków polskiej kultury muzealnej 89
 - 3.1. Muzea a naukowość w XVIII–XX wieku 89
 - 3.2. Muzeum Matematyczne Tomasza Żebrowskiego 95
w Wilnie (1752–1758)
 - 3.3. Muzeum Matematyczno-Fizyczne Józefa Rogalińskiego 103
w Poznaniu (1762–1783)
 - 3.4. Muzeum jako *scientia curiosa* 108
 - 3.5. Upadek oświeceniowego muzeum: Muzeum Publiczne 117
i Szkolne w Płocku (1820–1830)
 - 3.6. Muzeum szkolne w XIX i XX wieku: relikty przeszłości 122
4. Publiczny dostęp do muzeów: parabole otwartości 125
 - 4.1. W jakim celu i dla kogo udostępniać muzea 125
 - 4.2. W jakim celu i jak kontrolować publiczność 132
 - 4.3. Gra z ideologią publicznego muzeum: 140
gabinety Pawła Brzostowskiego oraz Anny Jabłonowskiej
 - 4.4. Głód muzeów 158
5. Pierwsi przewodnicy po polskich muzeach 167
 - 5.1. Objaśnianie chaosu: przewodnik jako nauczyciel i wychowawca 167
 - 5.2. Gabinet historii naturalnej w Siemiatyczach (ok. 1777–1800): 174
Renata Gralath i Henryk Greybner

5.3.	Arkadia, Kraków i Wilanów: kuratorskie performanse	187
5.4.	Świątynia Sybilli i Dom Gotycki w Puławach (1806–1830): Franciszek Gniewkowski	194
5.5.	Rytuały zwiedzania muzeów puławskich	210
5.6.	Przewodnik jako część kolekcji muzealnej	216
6.	Przeszłość bez przyszłości: chłopci w muzeach puławskich	225
6.1.	Mityzacja Izabeli Czartoryskiej	225
6.2.	Przemoc w Puławach	229
6.3.	Ideologie wolności w muzeach puławskich	233
6.4.	Fantazmat narodowy: chłopci zwiedzają Świątynię Sybilli	237
6.5.	Jak wychować chłopów	242
6.6.	Podsumowanie: przeszłość bez przyszłości	249
CZĘŚĆ II MIKROLOGIA KOLONIALIZMU – MUZEUM BAUBLIS (1812–1830)		
1.	Kulturowy pejzaż Baublisa	257
2.	Nadzieja radykalna w dębie	265
3.	Dzieje i poetyka ekspozycji muzealnej Baublisa	279
4.	Źródła powstania Baublisa	293
5.	Emanacje dębu: pszczoła, Bubilis, sylf, satyr	301
6.	Figura wycofania: rolnik-wieśniak	315
7.	Usieciowienie i metody żmudzkiego muzealnika	319
8.	Mickiewicz w Baublisie: lęk przed Litwinem	339
9.	Baliński w Baublisie: lęk przed ludem	349
10.	Napoleon w Litwie: Baublis jako oddolne doświadczenie historii	357
11.	Podsumowanie: paradoksy tożsamości narodowej w Baublisie	365
ZAKOŃCZENIE		
	<i>Inter arma silent musea</i> – rozpad polskiej kultury muzealnej około 1830 roku	373
	Nigdy niespełniona naukowość muzeów	377
	Upadek etosu przewodnika muzealnego	383
	Jakiej historii potrzebują polskie muzea	385
	Bibliografia	391
	Spis i źródła fotografii	431
	Indeks osób	435
	Summary	453